

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства

Останні зміни внесено: Закон України від 19.05.2016 року № 1379-VIII

Цей Закон визначає правовий статус іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні, та встановлює порядок їх в'їзду в Україну та виїзду з України.

Розділ I. Загальні положення

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

- 1) вимушена зупинка — перебування іноземця або особи без громадянства на території України понад установлений законодавством строк для транзитного проїзду через її територію у зв'язку з надзвичайними обставинами (стихійне лихо, хвороба тощо) за наявності документа, що підтверджує причину та тривалість затримки;
- 2) віза — дозвіл, наданий уповноваженим органом України в установленій законодавством формі, необхідний для в'їзду або для транзитного проїзду через територію України протягом відповідного строку;
- 3) возз'єднання сім'ї — в'їзд та тимчасове або постійне проживання в Україні членів сім'ї іноземця або особи без громадянства, які проживають в Україні на законних підставах та можуть підтвердити відповідними документами наявність достатнього фінансового забезпечення для утримання членів сім'ї в Україні, з метою спільного проживання сім'ї незалежно від того, коли виникли сімейні відносини — до чи після прибуття іноземця або особи без громадянства до України;
- 4) імміграційна картка — документ, що містить інформацію про іноземця або особу без громадянства, які в'їжджають в Україну чи виїжджають за її межі, та заповнюється у випадках і порядку, що центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту державного кордону;
- 5) дозвіл на застосування праці іноземців та осіб без громадянства — документ, який надає право роботодавцю тимчасово використовувати працю іноземця або особи без громадянства у порядку, встановленому законодавством України;

- 6) іноземець — особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав;
- 7) іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах, — іноземці та особи без громадянства, які в установленому законодавством чи міжнародним договором України порядку в'їхали в Україну та постійно або тимчасово проживають на її території, або тимчасово перебувають в Україні;
- 8) іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, — іноземці та особи без громадянства, які отримали посвідку на постійне проживання, якщо інше не встановлено законом;
- 9) іноземці та особи без громадянства, які тимчасово перебувають на території України, — іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України протягом дії візи або на період, установлений законодавством чи міжнародним договором України, або якщо строк їх перебування на території України продовжено в установленому порядку;
- 10) іноземці та особи без громадянства, які тимчасово проживають в Україні, — іноземці та особи без громадянства, які отримали посвідку на тимчасове проживання, якщо інше не встановлено законом;
- 11) країна громадянської належності — країна чи країни, громадянином (підданим) якої (яких) особа є;
- 12) країна попереднього постійного проживання — країна, в якій іноземець або особа без громадянства постійно проживали до прибуття в Україну;
- 13) країна походження іноземця або особи без громадянства — країна чи країни громадянської належності або країна попереднього постійного проживання;
- 14) нелегальний мігрант — іноземець або особа без громадянства, які перетнули державний кордон поза пунктами пропуску або в пунктах пропуску, але з уникненням прикордонного контролю і невідкладно не звернулися із заявою про надання статусу біженця чи отримання притулку в Україні, а також іноземець або особа без громадянства, які законно прибули в Україну, але після закінчення визначеного їм терміну перебування втратили підстави для подальшого перебування та ухиляються від виїзду з України;
- 15) особа без громадянства — особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином;
- 16) паспортний документ — документ, виданий уповноваженим органом іноземної держави або статутною організацією ООН, що підтверджує громадянство іноземця,

посвідчує особу іноземця або особу без громадянства, надає право на в'їзд або виїзд з держави і визнається Україною;

17) посвідка на постійне проживання — документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує право на постійне проживання в Україні;

18) посвідка на тимчасове проживання — документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує законні підстави для тимчасового проживання в Україні;

19) посвідчення особи на повернення — документ, який видається іноземцю або особі без громадянства у випадках, передбачених міжнародними договорами України про реадмісію (приймання і передачу осіб);

20) приймаюча сторона — зареєстровані в установленому законом порядку українські підприємства, установи та організації, представництва (філії) іноземних підприємств, установ, організацій, представництва міжнародних організацій, а також фізичні особи (громадяни України, іноземці та особи без громадянства), які постійно проживають або тимчасово перебувають на території України у зв'язку з навчанням, стажуванням, роботою, або на інших законних підставах, та запрошують чи приймають іноземців та осіб без громадянства;

21) посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон — документ, що посвідчує особу без громадянства під час перетинання нею державного кордону України і перебування за кордоном;

22) реадмісія — передача з території України або приймання на територію України іноземців та осіб без громадянства на підставах та в порядку, встановлених міжнародними договорами України;

23) реєстрація в пункті пропуску через державний кордон — проставлення в паспортному документі та/або імміграційній картці іноземця або особи без громадянства чи в інших документах, передбачених законодавством, відмітки «В'їзд», внесення відомостей про іноземця або особу без громадянства, їх паспортних даних до відповідного реєстру;

24) транзитний проїзд — в'їзд іноземця або особи без громадянства в Україну з однієї держави, переміщення в межах визначеного у проїзному квитку часу (а в разі відсутності квитка — строку, фактично необхідного для перетинання території України на відповідному виді транспорту) через територію України та виїзд за її межі до іншої держави;

25) третя країна — країна, яка не є країною походження іноземця або особи без громадянства;

26) члени сім'ї іноземця або особи без громадянства — чоловік (дружина), неповнолітні діти, в тому числі неповнолітні діти чоловіка (дружини), непрацездатні батьки та інші особи, які вважаються членами сім'ї відповідно до права країни походження.

27) пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, — державна установа, призначена для тимчасового тримання іноземців та осіб без громадянства: стосовно яких судом прийнято рішення про примусове видворення; стосовно яких судом прийнято рішення про затримання з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення, у тому числі прийнятих відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію; затриманих центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, його територіальними органами та підрозділами на строки та в порядку, передбачені законодавством України; затриманих за рішенням суду до завершення розгляду заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні.

Стаття 2. Законодавство про правовий статус іноземців та осіб без громадянства

1. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства визначається Конституцією України, цим та іншими законами України, а також міжнародними договорами України.

У разі якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж передбачені цим Законом, застосовуються правила, передбачені таким міжнародним договором України.

Стаття 3. Засади правового статусу іноземців та осіб без громадянства

1. Іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

2. Іноземці та особи без громадянства, які перебувають під юрисдикцією України, незалежно від законності їх перебування, мають право на визнання їх правосуб'єктності та основних прав і свобод людини.

3. Іноземці та особи без громадянства зобов'язані неухильно додержуватися Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей, інтереси суспільства та держави.

Стаття 4. Підстави для перебування іноземців та осіб без громадянства на території України

1. Іноземці та особи без громадянства можуть відповідно до Закону України «Про імміграцію» іммігрувати в Україну на постійне проживання.
2. Іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями в Україні або яким надано притулок в Україні, вважаються такими, які постійно проживають на території України з моменту визнання біженцем в Україні або надання притулку в Україні. Постійне проживання на території України біженців підтверджується посвідченням біженця.
3. Іноземці та особи без громадянства, яких визнано особами, що потребують додаткового захисту, або яким надано тимчасовий захист в Україні, вважаються такими, які на законних підставах тимчасово проживають на території України на період дії обставин, за наявності яких додатковий чи тимчасовий захист було надано. Тимчасове проживання на території України таких іноземців та осіб без громадянства підтверджується посвідченням особи, яка потребує додаткового захисту в Україні, або посвідченням особи, якій надано тимчасовий захист в Україні.
4. Іноземці та особи без громадянства, які відповідно до закону прибули в Україну для працевлаштування та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні.
5. Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для участі у реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні.
6. Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну з метою проповідування релігійних віровчень, виконання релігійних обрядів чи іншої канонічної діяльності за запрошенням релігійних організацій та погодженням з державним органом, який здійснив реєстрацію відповідної релігійної організації, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період діяльності в Україні.
7. Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для участі у діяльності філій, відділень, представництв та інших структурних осередків громадських (неурядових) організацій іноземних держав, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період діяльності в Україні.

8. Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для роботи у представництвах іноземних суб'єктів господарювання в Україні, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні.

9. Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для роботи у філіях або представництвах іноземних банків, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні.

10. Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для провадження культурної, наукової, освітньої діяльності на підставах і в порядку, встановлених міжнародними договорами України або спеціальними програмами, а також іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну з метою участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, отримали посвідку на тимчасове проживання та здійснюють волонтерську діяльність на базі зазначених організацій та установ, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період провадження такої діяльності.

11. Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для роботи кореспондентом або представником іноземних засобів масової інформації та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні.

12. Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну з метою навчання та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період навчання.

13. Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну з метою возз'єднання сім'ї з особами, які є громадянами України, або під час перебування на законних підставах на території України у випадках, зазначених у частинах третій – дванадцятій цієї статті, уклали шлюб з громадянами України та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період до отримання дозволу на імміграцію.

14. Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну з метою возз'єднання сім'ї з особами, зазначеними у частинах другій – дванадцятій цієї статті, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України, на період, зазначений в частинах другій – дванадцятій цієї статті.

15. Іноземці та особи без громадянства, які в'їхали в Україну на інших законних підставах, вважаються такими, які тимчасово перебувають на території України на законних підставах на період наданого візою дозволу на в'їзд або на період, встановлений законодавством чи міжнародним договором України.

16. Іноземці та особи без громадянства, які до прийняття рішення про припинення громадянства України постійно проживали на території України і після прийняття рішення про припинення громадянства України залишилися постійно проживати на її території, вважаються такими, які постійно проживають в Україні.

17. Особи, звільнені з пунктів тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, на підставі рішення суду про скасування рішення про їх затримання або примусове видворення за межі України, або яких до завершення граничного строку перебування у таких пунктах не було примусово видворено за межі України з причин відсутності проїзного документа, транспортного сполучення з країною їхнього походження або з інших причин, незалежних від таких осіб, визнаються такими, які на законних підставах тимчасово перебувають в Україні на період дії обставин, що унеможливають їх примусове видворення за межі України.

18. Іноземці та особи без громадянства, які в установленому порядку уклали контракт про проходження військової служби у Збройних Силах України, вважаються такими, які на законних підставах тимчасово проживають на території України на період дії контракту про проходження військової служби у Збройних Силах України. Тимчасове проживання на території України таких іноземців та осіб без громадянства підтверджується військовим квитком рядового, сержантського і старшинського складу.

Стаття 5. Посвідка на постійне проживання та посвідка на тимчасове проживання

1. Іноземці та особи без громадянства, зазначені у частинах першій та шістнадцятій статті 4 цього Закону, отримують посвідку на постійне проживання.

2. Підставою для видачі посвідки на постійне проживання іноземцям та особам без громадянства, зазначеним у частині шістнадцятій статті 4 цього Закону, є відповідний указ Президента України про припинення громадянства України та заяви таких осіб.

3. Іноземці та особи без громадянства, зазначені у частинах четвертій – чотирнадцятій та сімнадцятій статті 4 цього Закону, отримують посвідку на тимчасове проживання.

4. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною четвертою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, дійсний поліс медичного страхування, дозвіл на

застосування праці іноземців та осіб без громадянства (крім іноземців та осіб без громадянства, які згідно із законодавством України мають право на працевлаштування без отримання такого дозволу) та зобов'язання роботодавця повідомити центральні органи виконавчої влади, що забезпечують реалізацію державної політики у сферах міграції, зайнятості населення та трудової міграції про дострокове розірвання чи припинення трудового договору (контракту) з таким іноземцем або особою без громадянства.

Для іноземців та осіб без громадянства, працевлаштування яких відповідно до законодавства України здійснюється без дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, замість такого дозволу подається трудовий договір (контракт), а для осіб, які мають статус закордонного українця, — трудовий договір (контракт) та посвідчення закордонного українця.

5. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною п'ятою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, дійсний поліс медичного страхування та відповідне подання державної установи, підприємства чи організації, що є реципієнтом проекту міжнародної технічної допомоги.

6. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною шостою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, дійсний поліс медичного страхування, подання відповідної релігійної організації та погодження державного органу, який здійснив реєстрацію відповідної релігійної організації.

7. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною сьомою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, дійсний поліс медичного страхування, подання відповідної філії, відділення, представництва або іншого структурного осередку громадської (неурядової) організації іноземної держави в Україні та копія свідоцтва про реєстрацію структурного осередку громадської (неурядової) організації іноземної держави в Україні.

8. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною восьмою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, дійсний поліс медичного страхування, подання відповідного представництва іноземного суб'єкта господарювання в Україні та копія свідоцтва про реєстрацію такого представництва.

9. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною дев'ятою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, дійсний поліс медичного страхування, подання відповідної філії або представництва іноземного банку в Україні та копія свідоцтва про акредитацію філії або представництва.

10. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною десятою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, дійсний поліс медичного страхування, подання відповідного державного органу, відповідального за виконання культурних, освітніх, наукових, спортивних, волонтерських програм, для участі в яких іноземець чи особа без громадянства прибули в Україну, або організації чи установи, що залучає до своєї діяльності волонтерів, інформація про яку розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, та копія свідоцтва про державну реєстрацію такої організації чи установи.

11. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною одинадцятою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, дійсний поліс медичного страхування, звернення іноземного засобу масової інформації та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері забезпечення інформаційного суверенітету України.

12. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною дванадцятою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, дійсний поліс медичного страхування, документ, що підтверджує факт навчання в Україні, та зобов'язання навчального закладу повідомити центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, про відрахування з такого закладу.

13. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною тринадцятою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства і документ, що підтверджує факт перебування у шлюбі з громадянином України, дійсний поліс медичного страхування. Якщо шлюб між громадянином України та іноземцем або особою без громадянства було укладено за межами України відповідно до права іноземної держави, дійсність такого шлюбу визначається згідно із Законом України «Про міжнародне приватне право».

14. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною чотирнадцятою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, дійсний поліс медичного страхування та документ, згідно з яким вони, відповідно до права країни походження іноземця або особи без громадянства, вважаються членами сім'ї особи, зазначеної в частинах другій – дванадцятій статті 4 цього Закону. Документ, що підтверджує належність до членів сім'ї, визнається дійсним в Україні у разі його легалізації, якщо інше не передбачено законом чи міжнародним договором України.

15. Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому частиною сімнадцятою статті 4 цього Закону, є заява іноземця або особи без громадянства, подана після завершення граничного терміну тримання у пункті тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно

перебувають в Україні, а також висновок центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, про неможливість примусового видворення з України іноземця або особи без громадянства з причин відсутності проїзного документа, транспортного сполучення з країною походження іноземця або особи без громадянства або з причин, що не залежать від таких осіб, після завершення строку тримання в пункті тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України, або якщо технічну неможливість здійснити примусове видворення іноземця було з'ясовано раніше.

16. Технічний опис, зразки бланків посвідки на постійне проживання та посвідки на тимчасове проживання, порядок їх оформлення, виготовлення та видачі встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Визнання іноземця або особи без громадянства біженцем, особою, яка потребує додаткового захисту, та надання тимчасового захисту

1. Іноземця або особу без громадянства може бути визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або їм може бути надано тимчасовий захист у порядку, встановленому законом.

Стаття 7. Надання притулку

1. Іноземцям та особам без громадянства може бути надано притулок у порядку, встановленому законом.

Стаття 8. Набуття громадянства України

1. Іноземці та особи без громадянства можуть набути громадянства України в порядку, встановленому Законом України «Про громадянство України».

Розділ II. В'їзд в Україну і виїзд з України

Стаття 9. В'їзд в Україну іноземців та осіб без громадянства та строки їх перебування в Україні

1. Іноземці та особи без громадянства в'їжджають в Україну за наявності визначеного цим Законом чи міжнародним договором України паспортного документа та одержаної у встановленому порядку візи, якщо інше не передбачено законодавством чи міжнародними договорами України. Це правило не поширюється на іноземців та осіб без громадянства, які перетинають державний кордон України з метою визнання їх біженцями або особами, які потребують додаткового або тимчасового захисту чи отримання притулку.

2. Іноземці та особи без громадянства під час проходження прикордонного контролю у пунктах пропуску через державний кордон зобов'язані подати свої біометричні дані для їх фіксації.

3. Строк перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні встановлюється візою, законодавством України чи міжнародним договором України.

Стаття 10. Оформлення візи

1. Правила оформлення іноземцям та особам без громадянства візи та перелік документів, необхідних для її отримання, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Рішення щодо оформлення візи приймається в установленому порядку дипломатичним представництвом або консульською установою України, Міністерством закордонних справ України або представництвом Міністерства закордонних справ України на території України.

Стаття 11. Підстави для відмови в наданні візи

1. Іноземцю або особі без громадянства може бути відмовлено в наданні візи у разі:

загрози національній безпеці держави або охороні громадського порядку, забезпеченню охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України та інших осіб, які проживають на території України;

перебування у базі даних осіб, яким згідно із законодавством України не дозволяється в'їзд в Україну або тимчасово обмежено право виїзду з України;

подання недійсного паспортного документа або паспортного документа, що належить іншій особі;

подання завідомо неправдивих відомостей або підроблених інших документів;

відсутності дійсного полісу медичного страхування за умови можливості його оформлення на території держави, в якій подається відповідне візове клопотання;

відсутності достатнього фінансового забезпечення на період запланованого перебування і для повернення до країни походження або транзиту до третьої країни чи можливості отримати достатнє фінансове забезпечення у законний спосіб на території України;

відсутності доказів, що підтверджують мету запланованого перебування;

відсутності документів, що дають можливість встановити намір заявника залишити територію України до закінчення дії візи;

звернення заявника про припинення розгляду клопотання щодо оформлення візи.

2. Рішення про відмову в наданні візи приймається уповноваженими органами, які прийняли рішення про її надання та оформлення.

Стаття 12. Підстави для скасування візи

1. Віза може бути скасована під час проходження прикордонного контролю на підставах та в порядку, визначених Законом України «Про прикордонний контроль».

2. Віза скасовується під час перебування іноземця або особи без громадянства на території України у разі:

виявлення факту подання особою під час оформлення візи недійсного чи виданого іншій особі паспортного документа або підроблених інших документів, або подання завідомо неправдивих відомостей;

прийняття рішення про примусове повернення або примусове видворення іноземця або особи без громадянства за межі території України.

3. Скасування візи здійснюється:

у випадках, передбачених абзацом другим частини другої цієї статті, — уповноваженими посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, або органу охорони державного кордону;

у випадках, передбачених абзацом третім частини другої цієї статті, — уповноваженими службовими особами органу, що прийняв рішення про примусове повернення або який подав позов до суду про прийняття рішення про примусове видворення, — після прийняття судом такого рішення.

4. Рішення про скасування візи може бути оскаржено в порядку, передбаченому законом.

Стаття 13. Підстави для заборони в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну

1. В'їзд в Україну іноземцю або особі без громадянства не дозволяється:

в інтересах забезпечення національної безпеки України або охорони громадського порядку;

якщо це необхідно для охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України та інших осіб, які проживають в Україні;

якщо при клопотанні про в'їзд в Україну така особа подала про себе завідомо неправдиві відомості або підроблені документи;

якщо паспортний документ такої особи, віза підроблені, зіпсовані чи не відповідають установленому зразку або належать іншій особі;

якщо така особа порушила у пункті пропуску через державний кордон України правила перетинання державного кордону України, митні правила, санітарні норми чи правила або не виконала законних вимог посадових та службових осіб органів охорони державного кордону, органів доходів і зборів та інших органів, що здійснюють контроль на державному кордоні;

якщо під час попереднього перебування на території України іноземець або особа без громадянства не виконали рішення суду або органів державної влади, уповноважених накладати адміністративні стягнення, або мають інші не виконані майнові зобов'язання перед державою, фізичними або юридичними особами, включаючи пов'язані з попереднім видворенням, у тому числі після закінчення терміну заборони подальшого в'їзду в Україну.

якщо така особа намагається здійснити в'їзд через контрольні пункти в'їзду-виїзду на тимчасово окуповану територію без спеціального дозволу або така особа під час попереднього перебування на території України здійснила виїзд із неї через контрольний пункт в'їзду-виїзду.

2. За наявності підстав, зазначених в абзацах другому, сьомому і восьмому частини першої цієї статті, відомості про іноземця або особу без громадянства вносяться до бази даних осіб, яким згідно із законодавством України не дозволяється в'їзд в Україну або тимчасово обмежено право виїзду з України.

3. Рішення про заборону в'їзду в Україну приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, Службою безпеки України або органом охорони державного кордону.

Стаття 14. Повернення іноземців та осіб без громадянства, яким не дозволено в'їзд в Україну

1. Іноземці та особи без громадянства, яким не дозволяється в'їзд в Україну, при спробі в'їзду в Україну в пункті пропуску через державний кордон України не перетинають державний кордон України та в найкоротший строк повертаються в державу, з якої вони прибули, або в державу, яка видала паспортний документ.

У разі неможливості негайного повернення іноземця або особи без громадянства вони перебувають у пункті пропуску через державний кордон України до їх повернення.

Таким іноземцям та особам без громадянства у паспортному документі проставляється відмітка про заборону в'їзду в Україну на термін, зазначений у рішенні, прийнятому відповідно до частини третьої статті 13 цього Закону.

2. Іноземці та особи без громадянства в разі незаконного перетинання державного кордону України поза пунктами пропуску через державний кордон України затримуються та в разі, якщо порушення ними законодавства України не передбачає кримінальної відповідальності, повертаються до країни попереднього перебування у встановленому порядку.

Таким іноземцям та особам без громадянства забороняється в'їзд в Україну строком на три роки. Відомості про них в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, вносяться до бази даних осіб, яким згідно із законодавством України не дозволяється в'їзд в Україну або тимчасово обмежується право виїзду з України.

3. Під час затримання органи охорони державного кордону забезпечують проведення дактилоскопії, а в разі потреби — взяття інших біометричних даних іноземців та осіб без громадянства відповідно до закону.

Стаття 14-1. Повернення іноземців та осіб без громадянства на тимчасово окуповану територію

1. Іноземцям та особам без громадянства, які прибули до контрольних пунктів в'їзду-виїзду з тимчасово окупованої території без відповідного дозволу, не дозволяється подальший проїзд та в найкоротший строк вони повертаються на тимчасово окуповану територію, з якої вони прибули, або в державу, яка видала паспортний документ.

У разі неможливості негайного повернення іноземця або особи без громадянства вони перебувають у пункті контролю в'їзду-виїзду до їх повернення.

Таким іноземцям та особам без громадянства у паспортному документі проставляється відмітка про заборону в'їзду в Україну на термін, зазначений у рішенні, прийнятому відповідно до частини третьої статті 13 цього Закону.

Стаття 15. Документи для в'їзду в Україну та виїзду з України іноземців та осіб без громадянства

1. В'їзд в Україну та виїзд з України здійснюється:

іноземців та осіб без громадянства — за паспортним документом за наявності відповідної візи, якщо інший порядок в'їзду та виїзду не встановлено законодавством чи міжнародним договором України;

іноземців, які постійно проживають на території України, — за паспортним документом та посвідкою на постійне проживання;

осіб без громадянства, які постійно проживають на території України, — за посвідченням особи без громадянства для виїзду за кордон;

іноземців та осіб без громадянства, яких визнано біженцями в Україні або особами, які потребують додаткового захисту в Україні, — за проїзним документом для виїзду за кордон;

іноземців та осіб без громадянства, які перебувають у шлюбі з громадянами України, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців та осіб без громадянства, які перебувають у шлюбі з особами, зазначеними у частинах другій – дванадцятій статті 4 цього Закону, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні у зв'язку з працевлаштуванням, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні у зв'язку з участю у реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні у зв'язку з участю у діяльності релігійних організацій, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні у зв'язку з участю у діяльності філій, відділень, представництв та інших структурних осередків громадських (неурядових) організацій іноземних держав, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців та осіб без громадянства, які працюють у представництвах іноземних суб'єктів господарювання в Україні, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців та осіб без громадянства, які працюють у філіях або представництвах іноземних банків на території України, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні у зв'язку з провадженням культурної, наукової, освітньої діяльності на підставах і в порядку, встановлених міжнародними договорами України або спеціальними програмами, а також іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні з метою участі

в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців та осіб без громадянства, які працюють кореспондентом або представником іноземних засобів масової інформації на території України, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців та осіб без громадянства, які навчаються у навчальних закладах України не менш як протягом одного року, — за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

іноземців — громадян держав, які можуть в'їжджати в Україну без візи відповідно до законодавства України чи міжнародного договору України, — за паспортним документом або іншим документом, якщо це передбачено міжнародним договором України;

іноземців, які є громадянами держав, з якими укладено договори про місцевий прикордонний рух, — за документами, які дають право на перетинання державного кордону в межах місцевого прикордонного руху, що оформляються дипломатичними представництвами та консульськими установами України в установленому Міністерством закордонних справ України порядку;

іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, — за паспортним документом та військовим квитком рядового, сержантського і старшинського складу.

2. Акредитовані в Міністерстві закордонних справ України працівники дипломатичних представництв, консульських установ, представництв міжнародних організацій, представництв держав при міжнародних організаціях, які мають штаб-квартиру в Україні і відповідно до статутних документів таких організацій чи відповідних міжнародних договорів України користуються дипломатичними привілеями та імунітетом, а також члени їх сімей можуть в'їжджати в Україну за паспортними документами та акредитаційними картками.

Стаття 16. Реєстрація іноземців та осіб без громадянства, які в'їжджають в Україну або перебувають на території України

1. Реєстрація іноземців та осіб без громадянства, які в'їжджають в Україну, здійснюється в пунктах пропуску через державний кордон України органами охорони державного кордону.

2. Відмітка про реєстрацію іноземця або особи без громадянства в паспортному документі та/або імміграційній картці або інших передбачених законодавством України документах дійсна на всій території України незалежно від місця перебування чи проживання іноземця або особи без громадянства на території України.

3. Правила щодо реєстрації іноземців та осіб без громадянства не поширюються на осіб, які з наміром визнання їх біженцями в Україні або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні чи отримання притулку або тимчасового захисту, незаконно перетнули державний кордон України. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції здійснює реєстрацію іноземців та осіб без громадянства, на яких поширюється дія закону про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні, лише за наявності одного з документів, що видаються таким особам відповідно до зазначеного закону.

4. Від реєстрації звільняються такі іноземці та особи без громадянства:

глави держав і урядів зарубіжних країн, члени парламентських та урядових делегацій, технічний персонал, який обслуговує такі делегації (осіб) і членів їх сімей, які прибули в Україну на запрошення Президента України, Верховної Ради України чи Кабінету Міністрів України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи Ради міністрів Автономної Республіки Крим, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади України; особи та члени сімей осіб, які прибули в Україну за посвідченнями ООН та організацій системи ООН;

іноземці або особи без громадянства, які не досягли вісімнадцятирічного віку;

іноземні туристи, які здійснюють круїз;

члени екіпажів іноземних військових кораблів (літаків), які в установленому порядку прибули в Україну;

особи, які входять до складу екіпажів іноземних невійськових суден;

особи, які входять до складу екіпажу цивільних повітряних суден міжнародних авіаліній, бригад поїздів міжнародного сполучення, у разі перебування в аеропортах чи на вокзалах (станціях), зазначених у розкладі руху.

5. У Міністерстві закордонних справ України та його представництвах реєструються паспортні документи:

глав іноземних дипломатичних представництв і консульських установ, членів дипломатичного персоналу, консульських посадових осіб, адміністративно-технічного та обслуговуючого персоналу дипломатичних представництв і консульських установ, працівників апарату військових аташе і торговельних

представництв та їх дружин (чоловіків), дітей, батьків, які перебувають на утриманні зазначених осіб;

працівників органів закордонних справ іноземних держав, які прибули в Україну в службових справах і мають дипломатичний чи службовий паспорт, та членів їх сімей;

посадових осіб міжнародних організацій, які прибули в Україну в службових справах, працівників представництв таких організацій в Україні, а також працівників представництв держав при міжнародних організаціях, які мають штаб-квартиру в Україні і відповідно до статутних документів зазначених організацій чи відповідних міжнародних договорів користуються дипломатичними привілеями та імунітетом, а також членів їх сімей.

Міністерством закордонних справ України та його представництвами зазначеним особам безпосередньо до паспортного документа вноситься запис про його реєстрацію.

Стаття 17. Продовження строку перебування іноземців та осіб без громадянства на території України

1. Іноземцю або особі без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, може бути продовжено строк перебування (за наявності законних підстав).

2. Документи про продовження строку перебування в Україні оформляються на підставі письмових звернень іноземця або особи без громадянства та приймаючої сторони, які подаються не пізніше як за три робочих дні до закінчення встановленого строку їх перебування на території України.

3. У продовженні строку перебування іноземцю або особі без громадянства може бути відмовлено в разі відсутності для цього підстав та достатнього фінансового забезпечення для покриття витрат, пов'язаних із перебуванням іноземця або особи без громадянства в Україні, або відповідних гарантій від приймаючої сторони.

4. Продовження строку перебування на території України здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 18. Видача посвідчення особи на повернення

1. Посвідчення особи на повернення оформляється та видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції.

2. Правила оформлення, видачі та форма посвідчення особи на повернення визначаються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законами України.

Стаття 19. Видача посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон

1. Особі без громадянства, яка постійно проживає на території України, але не має проїзного документа, видається посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, яке є документом, що посвідчує особу без громадянства під час перетинання державного кордону України та перебування за кордоном.

Стаття 20. Транзитний проїзд через територію України іноземців та осіб без громадянства

1. Транзитний проїзд іноземців та осіб без громадянства через територію України здійснюється за наявності у них транзитної української візи, якщо інше не передбачено законодавством чи міжнародними договорами України.

2. Правила транзитного проїзду через територію України іноземців та осіб без громадянства затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3. У разі вимушеної зупинки іноземцю або особі без громадянства у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, може бути продовжено строк тимчасового перебування на території України до усунення обставин, що її спричинили.

4. Забороняється здійснення транзитного проїзду іноземців та осіб без громадянства через тимчасово окуповану територію.

Стаття 21. Фінансове забезпечення для в'їзду в Україну, перебування на території України та транзитного проїзду через територію України іноземців та осіб без громадянства

1. В'їзд в Україну, перебування на території України та транзитний проїзд через територію України іноземців та осіб без громадянства здійснюється за наявності достатнього фінансового забезпечення або наявності можливості отримати таке забезпечення законним способом на території України. Порядок підтвердження достатнього фінансового забезпечення та його розмір встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Іноземці та особи без громадянства зобов'язані подавати інформацію про підтвердження наявності фінансового забезпечення на вимогу уповноважених законом службових осіб.

3. Наявність фінансового забезпечення або гарантія його наявності може бути підтверджена шляхом пред'явлення для контролю:

грошових коштів у національній валюті України або у конвертованій іноземній валюті;

документа із зазначенням суми грошових коштів, на підставі якого можна отримати кошти в банківських установах України;

платіжної картки міжнародних платіжних систем з випискою з особового банківського рахунка заявника, що підтверджує наявну суму грошових коштів;

документа, що підтверджує бронювання або оплату житла, оплату харчування в Україні;

договору на туристичне обслуговування (ваучера);

гарантійного листа приймаючої сторони, що запросила іноземця або особу без громадянства, про взяття на себе зобов'язань із сплати всіх витрат особи, пов'язаних з її перебуванням на території України та виїздом з України;

проїзного квитка для повернення до країни громадянської належності або країни постійного проживання або до третьої країни.

Стаття 22. Виїзд з України

1. Іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, мають право у встановленому порядку вільно залишити територію України, крім випадків, встановлених законом.

2. Виїзд з України іноземцю або особі без громадянства не дозволяється, якщо:

йому повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення або кримінальна справа розглядається судом — до закінчення кримінального провадження;

його засуджено за вчинення кримінального правопорушення — до відбування покарання або звільнення від покарання;

його виїзд суперечить інтересам забезпечення національної безпеки України — до припинення обставин, що перешкоджають виїзду.

3. Виїзд з України іноземця або особи без громадянства може бути за рішенням суду тимчасово відкладено до виконання ним майнових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами в Україні, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України.

4. За наявності підстав, зазначених у частинах другій і третій цієї статті, відомості про іноземця або особу без громадянства вносяться до бази даних осіб, яким згідно із законодавством України не дозволяється в'їзд в Україну або тимчасово обмежується право виїзду з України.

Розділ III. Відповідальність іноземців та осіб без громадянства

Стаття 23. Відповідальність за правопорушення іноземців та осіб без громадянства

1. Нелегальні мігранти та інші іноземці та особи без громадянства, які вчинили злочин, адміністративні або інші правопорушення, несуть відповідальність відповідно до закону.

Стаття 24. Скорочення строку тимчасового перебування на території України

1. Якщо в іноземця або особи без громадянства немає підстав для тимчасового проживання, встановлених частинами четвертою – дванадцятою статті 4 цього Закону, або для тимчасового перебування на території України, строк їх перебування скорочується.

2. Рішення про скорочення строку тимчасового перебування іноземця та особи без громадянства на території України приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції, або органами Служби безпеки України.

Порядок прийняття рішення та процедура скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України визначаються Кабінетом Міністрів України.

3. Положення цієї статті не застосовуються до осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Стаття 25. Добровільне повернення іноземців та осіб без громадянства

1. Іноземці та особи без громадянства, які отримали повідомлення про відмову у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, що втратили або позбавлені статусу біженця або додаткового захисту і не використали права на оскарження таких рішень, а також особи, які отримали повідомлення про відхилення скарги про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і не використали права на його оскарження до суду, особи, які отримали рішення суду про підтвердження рішення про відмову в оформленні документів для вирішення

питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні, повинні добровільно повернутися в країну походження або третю країну в установлений строк, якщо вони не мають інших законних підстав для перебування в Україні, встановлених цим Законом.

2. Іноземці та особи без громадянства, які не мають законних підстав для перебування в Україні або які не можуть виконати обов'язок виїзду з України, не пізніше дня закінчення відповідного строку їх перебування у зв'язку з відсутністю коштів або втратою паспортного документа можуть добровільно повернутися в країну походження або третю країну, у тому числі за сприяння міжнародних організацій.

3. Рішення про добровільне повернення іноземців та осіб без громадянства, зазначених у частинах першій і другій цієї статті, приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції, за заявою іноземця та особи без громадянства про добровільне повернення.

Порядок провадження за заявами іноземців та осіб без громадянства про добровільне повернення визначається Кабінетом Міністрів України.

4. У разі прийняття рішення про добровільне повернення іноземцю та особі без громадянства, зазначеним у частинах першій і другій цієї статті, видається довідка про особу, яка добровільно повертається. Зазначена довідка є підставою для тимчасового перебування іноземця та особи без громадянства на території України на строк до завершення процедури добровільного повернення. У разі завершення процедури добровільного повернення така довідка вилучається або визнається недійсною.

5. Строк здійснення процедури добровільного повернення не повинен перевищувати 60 днів.

6. У разі прийняття рішення про добровільне повернення іноземця або особи без громадянства, які не досягли вісімнадцятирічного віку, має бути з'ясовано, що в разі добровільного повернення така особа повертається до одного з членів сім'ї або опікуна.

7. Під час здійснення процедури добровільного повернення іноземця та особи без громадянства центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, співпрацює з міжнародними та громадськими організаціями, статутами яких передбачено сприяння у добровільному поверненні іноземців та осіб без громадянства.

Стаття 26. Примусове повернення іноземців та осіб без громадянства

1. Іноземець або особа без громадянства можуть бути примусово повернуті в країну походження або третю країну, якщо їх дії порушують законодавство про правовий статус іноземців та осіб без громадянства або суперечать інтересам забезпечення національної безпеки України чи охорони громадського порядку, або якщо це необхідно для охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України за рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, органу Служби безпеки України або органу охорони державного кордону (стосовно іноземців та осіб без громадянства, які затримані ними у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України), з подальшим повідомленням протягом 24 годин прокурору про підстави прийняття такого рішення. У рішенні про примусове повернення зазначається строк, протягом якого іноземець або особа без громадянства повинні виїхати з України. Зазначений строк не повинен перевищувати 30 днів з дня прийняття рішення.

2. Рішення про примусове повернення іноземців та осіб без громадянства, зазначених у частині першій цієї статті, може супроводжуватися заборонаю щодо подальшого в'їзду в Україну строком на три роки. Строк заборони щодо подальшого в'їзду в Україну обчислюється з дня винесення такого рішення. Порядок виконання рішення про заборону щодо подальшого в'їзду в Україну визначає Кабінет Міністрів України.

3. Один із примірників рішення про примусове повернення іноземців та осіб без громадянства видається іноземцю або особі без громадянства, стосовно яких воно прийнято. У рішенні зазначаються підстави його прийняття, порядок оскарження та наслідки невиконання. Форма рішення про примусове повернення іноземців та осіб без громадянства затверджується спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України.

4. Рішення про примусове повернення може бути оскаржено до суду.

5. Іноземець або особа без громадянства зобов'язані самостійно залишити територію України у строк, зазначений у рішенні про примусове повернення.

6. Контроль за правильним і своєчасним виконанням рішення про примусове повернення іноземця або особи без громадянства здійснюється органом, що його прийняв.

З метою контролю за виконанням іноземцем та особою без громадянства рішення про примусове повернення службові особи органу охорони державного кордону чи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції, можуть супроводжувати такого іноземця та особу без громадянства по території України.

7. У разі прийняття рішення про примусове повернення в паспортному документі іноземця або особи без громадянства скасовується віза і вилучаються документи, що підтверджують законні підстави перебування в Україні.

8. Примусове повернення не застосовується до іноземців та осіб без громадянства, які не досягли 18-річного віку, до іноземців та осіб без громадянства, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Стаття 27. Видача іноземців та осіб без громадянства

1. Особа без громадянства, яка постійно проживає в Україні і вчинила злочин поза межами України, не може бути видана іншій державі для притягнення до кримінальної відповідальності чи для виконання вироку суду.

2. Питання стосовно видачі іноземців, які перебувають в Україні і вчинили злочин поза межами України, регулюється законодавчими актами України та міжнародними договорами України.

3. Положення частини другої цієї статті не застосовуються до осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Стаття 28. Передача іноземців та осіб без громадянства для відбування покарання

1. Іноземці, які вчинили злочини на території України і засуджені за них відповідно до законодавчих актів України, можуть бути передані для відбування покарання тим державам, громадянами яких вони є, якщо така передача передбачена міжнародними договорами України.

2. Положення частини першої цієї статті не застосовуються до осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Стаття 29. Міжнародні договори України про реадмісію

1. Передача з України або прийняття в Україну іноземця або особи без громадянства здійснюється відповідно до міжнародного договору про реадмісію.

2. Прийняття Україною іноземця або особи без громадянства відповідно до міжнародного договору про реадмісію не змінює підстав для перебування на території України, що існували до такого прийняття.

3. Іноземці або особи без громадянства, прийняті відповідно до міжнародного договору про реадмісію, які не мають законних підстав для перебування на

території України, підлягають примусовому видворенню у разі, якщо між Україною і країною громадянської належності чи країною попереднього постійного проживання таких іноземців або осіб без громадянства відсутній договір про реадмісію.

Стаття 30. Примусове видворення іноземців та осіб без громадянства

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, органи охорони державного кордону (стосовно іноземців та осіб без громадянства, які затримані ними у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України) або органи Служби безпеки України можуть лише на підставі винесеної за їх позовом постанови адміністративного суду примусово видворити з України іноземця та особу без громадянства, якщо вони не виконали в установлений строк без поважних причин рішення про примусове повернення або якщо є обґрунтовані підстави вважати, що іноземець або особа без громадянства ухилятимуться від виконання такого рішення, крім випадків затримання іноземця або особи без громадянства за незаконне перетинання державного кордону України поза пунктами пропуску через державний кордон України та їх передачі прикордонним органам суміжної держави.

Позов про примусове видворення не подається стосовно іноземців та осіб без громадянства, підстави для примусового видворення яких виявлені в пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон під час їх виїзду з України.

Іноземцям та особам без громадянства, зазначеним у цій статті, забороняється подальший в'їзд в Україну строком на п'ять років. Строк заборони щодо подальшого в'їзду в Україну обчислюється з дня винесення такого рішення та додається до строку заборони в'їзду в Україну, який особа мала до цього.

2. Рішення суду про примусове видворення іноземців та осіб без громадянства може бути оскаржено в порядку, передбаченому законом.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, або орган охорони державного кордону на підставі відповідного рішення з наступним повідомленням протягом 24 годин прокурора розміщує іноземців та осіб без громадянства, зазначених у частині першій цієї статті, у пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України.

4. Іноземці та особи без громадянства, які не мають законних підстав для перебування на території України, затримані в установленому порядку та підлягають примусовому видворенню за межі України, у тому числі прийняті відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію, розміщуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які

незаконно перебувають в Україні, протягом строку, необхідного для їх ідентифікації та забезпечення примусового видворення (реадмісії) за межі України, але не більш як на вісімнадцять місяців. У разі звернення особи під час її перебування в пункті тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні, вона продовжує перебувати в зазначеному пункті до остаточного прийняття рішення за заявою.

5. Рішення суду про примусове видворення іноземця або особи без громадянства виконується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції, а стосовно іноземців та осіб без громадянства, затриманих ним у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України, — органом охорони державного кордону. Контроль за правильним і своєчасним виконанням рішення про примусове видворення здійснюється органом, за чиїм позовом суд прийняв рішення про примусове видворення. З метою контролю за виконанням іноземцем або особою без громадянства рішення про примусове видворення службові особи органу охорони державного кордону або центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, здійснюють супровід такого іноземця або особи без громадянства.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції, службова особа якого супроводжувала іноземця та особу без громадянства, яку примусово видворено за зверненням органу Служби безпеки України, інформує такий орган про виконання рішення про примусове видворення.

6. Типове положення про пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, затверджується Кабінетом Міністрів України.

7. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, орган Служби безпеки України або орган охорони державного кордону забезпечує проведення дактилоскопії іноземців та осіб без громадянства, зазначених у частині першій цієї статті, а в разі потреби взяття інших біометричних даних відповідно до закону.

8. Положення цієї статті не застосовуються до іноземців та осіб без громадянства, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Стаття 31. Заборона щодо примусового повернення чи примусового видворення або видачі чи передачі іноземця та особи без громадянства

1. Іноземець або особа без громадянства не можуть бути примусово повернуті чи примусово видворені або видані чи передані до країн:

де їх життю або свободі загрожуватиме небезпека за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань;

де їм загрожує смертна кара або страта, катування, жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання;

де їх життю або здоров'ю, безпеці або свободі загрожує небезпека внаслідок загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту чи систематичного порушення прав людини, або природного чи техногенного лиха, або відсутності медичного лікування чи догляду, який забезпечує життя;

де їм загрожує видворення або примусове повернення до країн, де можуть виникнути зазначені випадки.

2. Забороняється колективне примусове видворення іноземців та осіб без громадянства.

Стаття 32. Порядок відшкодування витрат, пов'язаних із примусовим видворенням іноземців та осіб без громадянства

1. Іноземці та особи без громадянства, які відповідно до рішення суду підлягають примусовому видворенню за межі України, відшкодовують витрати, пов'язані з видворенням, в установленому законом порядку.

Якщо зазначені іноземці та особи без громадянства не мають коштів для відшкодування витрат, пов'язаних із видворенням їх за межі України, видворення здійснюється за рахунок державного бюджету.

2. Фізичні або юридичні особи, які запрошували чи приймали іноземців та осіб без громадянства, влаштовували їх незаконний в'їзд, проживання, працевлаштування, сприяли в ухиленні від виїзду після закінчення строку перебування, за рішенням суду в установленому законом порядку відшкодовують витрати, завдані державі внаслідок видворення зазначених іноземців та осіб без громадянства.

3. До кошторису витрат, необхідних для виконання рішення про примусове видворення іноземця та особи без громадянства, включається вартість:

проїзних квитків для іноземця та особи без громадянства та осіб, які його супроводжують;

послуг з утримання іноземця та особи без громадянства в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні;

послуг з ідентифікації особи;

послуг з оформлення документів та вчинення інших дій, пов'язаних із примусовим видворенням, тощо.

4. Облік витрат, пов'язаних із примусовим видворенням, ведуть центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції, органи охорони державного кордону, про що у двох примірниках складається акт за встановленою формою відповідно Міністерством внутрішніх справ України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту державного кордону.

5. Іноземець та особа без громадянства сповіщається під розписку про загальну суму витрат, пов'язаних із примусовим видворенням, обчислену в цінах на день розрахунку з ним. У разі відмови іноземця та особи без громадянства підтвердити пред'явлену йому для відшкодування суму витрат в акті робиться відповідна відмітка із зазначенням причини відмови.

6. У разі відмови іноземця або особи без громадянства відшкодувати витрати, необхідні для виконання рішення про його примусове видворення за межі України, відповідні кошти можуть бути стягнуті з нього в судовому порядку.

7. Якщо в іноземця або особи без громадянства, стосовно якого було прийнято рішення суду про примусове видворення, виявлено готівку, вона вилучається за актом та використовується для забезпечення виконання рішення про примусове видворення згідно з кошторисом витрат.

8. У разі відмови приймаючої сторони, яка запрошувала іноземців та осіб без громадянства в Україну, відшкодувати витрати, пов'язані з примусовим видворенням таких іноземців та осіб без громадянства, відповідні кошти можуть бути з них стягнені в судовому порядку.

Розділ IV. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через два місяці з дня його опублікування, крім частини другої статті 9, частини третьої статті 14, частини сьомої статті 30 цього Закону в частині фіксації біометричних даних, що набирають чинності з початку функціонування національної системи біометричної верифікації та ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 23, ст. 161; 2000 р., № 38, ст. 318; 2001 р., № 13, ст. 66; 2002 р., № 46, ст. 347; 2003 р., № 16, ст. 117, № 27, ст. 209; 2004 р., № 11, ст. 143; 2005 р., №№ 35–37, ст. 446; 2007 р., № 33, ст. 442; 2009 р., №

38, ст. 535; 2011 р., № 19–20, ст. 142; із змінами, внесеними Законом України від 5 квітня 2011 року № 3186-VI);

Постанову Верховної Ради України «Про порядок введення в дію Закону України «Про правовий статус іноземців» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 23, ст. 162).

3. Кабінету Міністрів України до набрання чинності цим Законом:

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України
В. Янукович

м. Київ
22 вересня 2011 року
№ 3773-VI